

Svět knihy Praha '22

Žijeme pro knihy “
a je to sladké poslání
ve světě upadajícím
a zmitaném nepořádkem.
(Umberto Eco, Jméno růže)
”

9.–12. 6. 2022
Výstaviště Praha

27. mezinárodní knižní
veletrh a literární festival

svetknihy.cz

Svět knihy Praha '22

vystavovatelů
416

návštěvníků
54 000

stánků
156

programů
465

zemí
33

výstav
9

účinkujících
746

Zvláštní poděkování

Za finanční podporu

MINISTERSTVO
KULTURY

Státní fond kultury ČR

Zaštitby

Ministr kultury České republiky
Primátor hlavního města Prahy
Starosta Městské části Praha 7

Čestný host

Itálie

Partneři literárního festivalu

Book Arsenal (Ukraine)
CEFRES
Francouzský institut v Praze
Frankfurter Buchmesse
Instituto Cervantes v Praze
Instituto Camões v Praze / Portugalské centrum v Praze
Italský kulturní institut v Praze
Kancelář Evropského parlamentu v ČR
Literární informační centrum
Maďarský institut v Praze
Ministerstvo kultury Tchaj-wan
Mi:Lu Publishing s.r.o.
NGO DEI
Petőfi Kulturális Ügynökség Nonprofit Zrt.
Polský institut v Praze

Instytut Książki

Rumunský kulturní institut Praha
Tchajpejská ekonomická a kulturní kancelář Berlín
Ukrainian Book Institute
Ukrainian Institute
Velvyslanectví Argentinské republiky
Velvyslanectví Dánského království
Velvyslanectví Finské republiky
Velvyslanectví Státu Izrael
Velvyslanectví Lucemburského velkovévodství
Velvyslanectví Norského království
Velvyslanectví Portugalské republiky
Velvyslanectví Slovinské republiky
Velvyslanectví Španělska
Velvyslanectví Švédska
Velvyslanectví Ukrajiny

DAS BUCH

Goethe-Institut Česká republika
Rakouské kulturní fórum v Praze
Velvyslanectví Švýcarské konfederace

Partneři Profesionálního fóra

České literární centrum (MZK)
Národní knihovna ČR

Spolupracující organizace v ČR

Asociace vydavatelů audioknih
Česká centra
Česká sekce IBBY
České centrum Mezinárodního PEN klubu

Divadlo v Dlouhé

Historický ústav AV ČR
Institut umění – Divadelní ústav
Jednota tlumočnicků a překladatelů
Městská knihovna v Praze
Moravská zemská knihovna
Nadační fond Českého rozhlasu
Národní filmový archiv
Národní galerie v Praze
Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. K.
Národní technické muzeum
Obec překladatelů
Památník národního písemnictví
Praha město literatury
Post Bellum
Překladatelé Severu
Synopsis – internetový časopis
Skandinávský dům
Středisko západočeských spisovatelů
Univerzita Karlova
Ústav pro českou literaturu AV ČR
Ústav pro studium totalitních režimů

Organizátoři pořadů a partneři kampaně

Rosteme s knihou

Albatros Media a.s.
Ivona Březinová
Nakladatelství Argo
Nakladatelství Meander
Nakladatelství Naše kniha
Spolek Zaedno

Program čestného hosta Itálie

Partneři

HLAVNÍ MEDIÁLNÍ PARTNER

V mém rodném dialektu neexistuje slovo pro lásku, říká italská autorka Donatella Di Pietrantonio

Knihami **DONATELLY DI PIETRANTONIO** se táhne leitmotiv vyrovnávání se s komplikovanými mateřskými vztahy a téma opuštění. Objevují se v její prvotině *Moje máma je řeka*, v druhé knížce *Krásko moje* o osudu, do něhož zasáhne zemětřesení, a také v nejznámější knize autorky s názvem *Navrátilka*. Právě jí byla věnována většina času ze čtvrté diskuze na Světě knihy Praha.

Hlavní postava knihy *Navrátilka* putuje jako kojeneček do adoptivní rodiny, aby v dospívání zjistila pravdu a vrátila se zpět. Kniha byla přeložena do 25 jazyků. Donatella Di Pietrantonio za ni získala významné literární ocenění Premio Campiello. „Tato praxe byla v Itálii velmi rozšířená v 50. a 60. letech. Početné chudé rodiny se vzdávaly nejmladšího dítěte, které poslaly párům, které samy nemohly mít potomky. Původní rodina děti zkrátka nedokázala zabezpečit. Navrácení k biologické rodině se ale téměř nikdy nestávalo. Chtěla jsem se pokusit vstoupit do hlavy děvčátka, které náhle objeví pravdu o svém narození a původu,“ popisovala spisovatelka, jež je civilní profesí zubařka.

Donatella Di Pietrantonio

Jedním z dalších témat knihy je mlčení. Neschopnost komunikovat a dávat najevo vřelost a city byla dalším znakem tehdejší doby a místa. Donatella Di Pietrantonio vysvětlila, že jedním z důvodů je samotný jazyk. „V Abruzzu,

kraji mého mládí, se stejně jako v jiných oblastech mluví dialektem, který je velmi vázaný na půdu. Mluví se jen o tom, co je naprosto nezbytné. Tyto dialekty zkrátka nemají slova na to, aby pojmenovaly city. V tom mém neexistuje slovo láska, milovat,“ vysvětlila autorka. Uvedla též, že chyběla možnost vyjádřit lásku k dětem fyzicky. Rodiče a příbuzní děti neobjímali, aby nebyly rozmazané.

Dalším podstatným faktorem v drsném venkovském prostředí bylo silné patriarchální zřízení. „Ženy byly naprosto podřízeny mužům. Moje matka podléhala tchánovi, to byla strašlivá autorita. Ženy se nepodřizovaly svému vlastnímu muži, protože v takovém vztahu by mohly vyjednávat. Patřily otci a pak byly podřízené tchánovi. A to bylo horší. Otec měl nějaké citění. Ale tchánovi nebylo do snachy vůbec nic. Muži byli vychováni k tomu, že nesmí projevovat své city. Žena přišla do rodiny, aby rodila děti, nosila příjmení a aby pracovala. Někdy vnitřní život, prostor pro nadechnutí, to bylo velmi vzácné,“ doplnila italská spisovatelka. Na román *Navrátilka* loni navázalo pokračování *Návrat do Borga Sud*.

Ve světě probíhá úpadek demokracie. Je důležité vědět, jak se bránit

Závěrečné setkání pátečního večera ve Velkém sále si nenechala ujít řada návštěvníků. Na jednom pódiu se totiž setkal **ADAM MICHNIK**, známý disident, jeden z vůdců nezávislého odborového hnutí Solidarnosc, publicista, historik, šéfredaktor listu Gazeta Wyborcza, a **NATHAN LAW**, který se v roce 2014 stal jedním ze studentských vůdců „deštníkové revoluce“.

Michnik se v roce 1968 zúčastnil demonstrací polských studentů a odsouzen byl na tři roky do vězení. Znovu uvězněn byl v polovině 80. let za organizování stávků. Také Nathan Law strávil čas ve vězení za účast na protestech. Nyní žije v exilu ve Velké Británii. Téma se nabízelo samo – Studenti jako předvoj revoluce. Řeč se však rychle stočila na současnou událost ve světě, tedy na válku na Ukrajině, počínání Číny, ale i aktuální vývoj v Polsku.

„Všichni jsme s velkým obdivem sledovali, jak se mládež v Hongkongu vzepřela. A jak se snažili popřít stereotypy, které tvrdí, že pro některé národy se svoboda zkrátka nehodí. Často se to říká například o Rusku nebo Číně. Ale zkušenosti ukazují, že lidé touží po svobodě,“ otevřel diskuzi Adam Michnik. Zavzpomínal na rok 1968, kdy se podle něj vzepřeli studenti v mnoha zemích, a odstartovali tak řetězové události. „Je mnoho důsledků revolucí, dobré i špatné. Já ale věřím, že každá revoluce má svůj smysl, ať už selže, nebo je úspěšná. Idea v Hongkongu v roce 2014 byla převzata z předchozích čínských revolucí. Inspiroval ji rok 89. Protesty zasely tyto pochybnosti. A pokračovalo to v roce 2019,“ uvedl Nathan Law.

Adam Michnik a Nathan Law

Adam Michnik byl velmi kritický k současnému dění v Polsku: „Dnešní Polsko nezbytně nutně potřebuje změnu. Tato vláda „putinizuje“ stát. Uvnitř jsou zaváděny změny obdobné tomu, jaké dělá Putin. Nesmíme se obklopit násilím. Musíme menšinu, která vládne, otevřít diverzitě.“ Diskuze se také zaměřila na využívání represivních nástrojů a klamání občanů. „Lež je zbraní diktatur. Vládnoucí strana v Polsku k diktatuře směřuje. Stejně tak jako se v Číně nesmí hovořit o masakru náměstí Nebeského klidu, prezident Kaczyński nechce mluvit o atentátu Putina na prezidenta Polska. Nebo se říká, že za Katyň mohou Němci. Ale to není pravda, stojí za ní Rusové.“ Podle Michnika je

potřeba lži vyvracet a ničit. Je nutné vzkřísit způsoby, jak do Ruska dostávat pravdivé informace. O budoucnosti demokracie se podle něj bude rozhodovat právě tam a v Číně. My máme povinnost pomáhat a mluvit o kompromisech.

„Ve světě probíhá úpadek demokracie, musíme si to uvědomit. A je důležité vědět, jak se bránit. Čína je jeden z největších autoritářských režimů a expanduje. Je potřeba zavést řadu opatření a je důležité vidět Čínu jako protivníka, protože představuje konkurenci pro demokratické režimy. Změna přístupu k Číně je nejvíc, co můžeme teď udělat,“ upozornil Nathan Law.

Lháť mě moc baví, prozradila Leïla Slimani

Leïla Slimani

Francouzsko-marocká spisovatelka **LEÏLA SLIMANI** oslnila naplněný Velký sál festivalu Svět knihy Praha svým humorem a zajímavým pohledem na marockou společnost, ženy i lži.

„Během práce na své první knize jsem si uvědomila, co pro mě znamená literatura. Je to pro mě svět, v němž nemám strach a jsem v něm svobodná. Když píšu, je mi jedno, jestli se to někomu bude líbit. Je to v rozporu s tím, jak jsem byla vychovaná. Jako dítě mě tlačili do toho, abych byla slušná malá holčička. Zatímco když píšu, můžu se chovat, jak chci,“ zahájila diskuzi Slimani a naznačila tak, kam se bude debata ubírat.

Její prvotina vypráví příběh Pařížanky Adele, která je posedlá sexem a ještě lže. Podle spisovatelky se s touto hlavní hrdinkou identifikuje řada žen, a to i Maročanek. Arabští muži si ale namlouvají, že je jistě zápaďačka. Leïla Slimani připustila, že při psaní **Adele** udělala vědomou volbu, když neprozradila etnicitu postavy. Pokud by totiž Adele byla muslimka, v Maroku by knihu zakázali. Lži se prolínají nejenom knihami Leïly Slimani, ale také jejím životem. „Část svobody spočívá v právu na lž. Nebo alespoň v tom neřít všechno. Dost čas-

to se od žen vyžaduje úplná pravda, zatímco muž může mít na rozdíl od žen tajemství. Musí si přece vyřešit svou sexualitu! Já sama jsem velká lhářka a moc mě to baví,“ prozradila se smíchem.

Sklony ke lhaní prý známá spisovatelka zdědila. Její matka či babička si rády přibarvují realitu a mají potěšení z toho, když si mohou potměšile vymýšlet. O své rodině chystá Leïla Slimani trilogii. „Jeden z důvodů byl ten, aby moje babička nebo děda měli možnost stát se literárními postavami. Chtěla jsem z jejich lží udělat skutečnost. Také to píšu, abych zastavila čas a bojovala se zapomněním. Můj otec zemřel před dvaceti lety a já si přestávám vybavovat jeho tvář nebo společné zážitky. Chci pokračovat v dialogu s milovanými osobami, které mi smrt vzdaluje. A též chci zhmotnit svou kulturu a její lidi,“ vysvětlila autorka. Dalším motivem je podle Slimani ukázat marockou literaturu a její prvek univerzálnosti. Západ podle ní pohlíží na jižní země jako na exotiku a nebere je tak úplně vážně. Marocká a další menší literatury však mají velký potenciál. Knižnímu světu nyní dominují témata jako je kolonizace, migrace či hledání identity a řeší je zejména spisovatelé původem z menších literárních trhů.

Slimani s humorem vysvětlila také to, proč odmítla nabídku stát se ministryní kultury: „Není to nic pro mě. Nesnáším schůze a ráda si dělám, co chci. Vstávám pozdě, pak si dám pivo, kouřím v bytě, pak si jdu zas lehnout... Takže jsem to odmítla.“ Přiznala se též k fascinaci ženami. „Už od malička mi ženy připadaly jako záhada, zajímalo mě, jaké jsou, co si myslí. Jako dítě jsem měla pocit, že muži jsou všude. V kavárnách, na ulicích, v knížkách. Hlasitě mluvili, vytahovali se. Doma nás bylo hodně žen. Překřikovaly jsme se, tahaly jsme se za vlasy, táta nebyl, chudák, skoro slyšet. Ženy vyprávěly historky, které byly velmi zajímavé, ale nikdy jsem něco takového nečetla v knížkách. Proto o nich píšu,“ dodala.

Ve výkladu historie chybí ženská perspektiva

Italské autorky **STEFANII AUCI** a **VIOLU ARDONE** spojuje hned několik rysů. Narodily se ve stejný rok, obě se věnovaly učení, píšou o Sicílii a ve svých románech se noří do historie. A právě dějiny a jejich zpracovávání se stalo hlavním tématem čtvrté diskuse autorek na Světě knihy.

Viola Ardone se svěřila se svým rozčarováním z toho, jak se v dnešní Itálii historie učí. „Každý rok se snižuje počet hodin dějepisu ve školách. Jenomže studium historie uvolňuje mechanismy myšlení, dává nám možnost se z ní poučit a pochopit a současnost,“ uvedla. Podobný názor sdílí Stefania Auci. V Itálii prý panuje dojem, že by historie měla být podřízená jiným vědeckým disciplínám nebo obchodním předmětům. Vyzvedla též potřebu čtení komplexních textů. „Jedině takový text vás může obohatit. A to nejenom vědomostmi, ale vytváří též nové mentální struktury. Skrze něj můžete lépe poznat realitu,“ řekla. Za svou lásku k historii prý vděčí svému otci, který ji učil, že každý sociální fenomén je spojený s teritoriem, v němž se odehrává, a také se zažitými událostmi lidí, kteří zde žijí. Také proto se snaží vyprávět o historii Sicílie jinak, než jaký je stereotyp.

Autorky řešily pozici žen v dějinách a také to, jak je o ní vyprávěno. „Při studiu oficiál-

ních pramenů a učebnic jsem musela nahlížet na svět mužským okem. Sama jsem napsala učebnici dějepisu pro 2. stupeň. Snažila jsem se vyprávět historii v širším kontextu. Obvykle je taková literatura velmi suchá, jen data, čísla. Nehovoří se o citění doby, o tom, jaké měli tehdejší lidé vztahy a jak vlastně žili. Při psaní románů mi vadilo, že ve zdrojích je jen pohled mužů. A také to, že polovina lidstva neměla možnost definovat podmínky života,“ vysvětlila Ardone. „Dnes se stále častěji mnozí autoři pokoušejí objevit tehdejší svět žen, který zůstal zamlčen. Jsem za to velmi ráda, a to hlavně z důvodu spravedlnosti, aby byla ženám konečně přiznána schopnost a kreativita,“ doplnila Auci.

Při psaní svých knih se obě autorky vydávají za co nejvíce zdroji. A objevují nové stránky běžně tradovaných příběhů nebo pohledů na události. Ke konci debaty symbolicky pokynuly Virginii Woolfové, když zdůraznily důležitou roli vlastního pokoje pro kreativní proces.

Nabízím povídky jako barman koktejly

Etgar Keret

V zaplněném Velkém sále, který byl letos situován do elegantního a příjemně profukujícího stanu, se návštěvníkům veletrhu představil izraelský autor **ETGAR KERET**. Diskuzi provázel Pierre Friedmann.

Od vydání první Keretovy knihy uplynulo už třicet let a od té doby je z něj respektovaný a po celém světě vydávaný autor. Do češtiny byly přeloženy téměř všechny jeho knihy. Tu poslední s názvem **Tak už leť** u nás vydalo nakladatelství Garamond. Jak v úvodu debaty řekl Pierre Friedman, Etgar Keret je specialistou na povídky, což je žánr, kteří autoři nijak zvlášť nevyhledávají. Etgar ale právě v nich našel kouzlo nejen pro sebe jako autora, ale především pro čtenáře. „Ale já nepíšu povídky kvůli úspěchu, píšu je, protože mě to baví. Nechápu, proč jsou podceňovány a proč jsou méně úspěšné než jiné žánry.“ Pierre Friedmann jeho úvahu doplnil slovy: „Povídka se považuje za první krok k románu, ale já mám pocit, že je náročnější než román. Zatímco v románu se můžete rozepsat na spoustu stran, nemusíte nijak šetřit slovy, v povídce musíte být struční, všechno říct přesně a jednoduše.“

Keretovy povídky se vyznačují specifickým humorem, který by se dal nazvat pohledem optimisticko-smutným. „Smutek je ve mně, já si ho uvědomuji. Je to dáno i tím, že vím, jaký máme jako lidé potenciál, ale neumíme ho naplnit. Na druhou stranu tu je naděje, že bychom situaci mohli alespoň trochu zlepšit. A humor je takový nafouknutý polštářek, který zlehčuje i emocionálně náročné situace,“ vysvětlil styl svého psaní Etgar. „Jste optimista?“ zeptal se ho Pierre Friedmann. „Vlastně jsem. Je to můj strategický plán jím být. Optimismus a pesimismus totiž považuji za volbu.“ Následně Etgar představil svůj nový román **Tak už leť**. „Je to melodrama. Mám rád silné myšlenky a situace. Proto své hrdiny do takových kritických situací stavím,“ vysvětloval a dodal, že všechno samozřejmě pramení z jeho vlastních pocitů a postojů. „Jmenuji se Etgar Keret a bojím se zemřít. A když se zamiluju, tak ta osoba většinou miluje někoho jiného. Moje povídky jsou mojí zpovědí. Je to terapeutické. Snažím se dospět k vlastnímu vnitřnímu klidu a k tomu mi pomáhá, když mohu lidem sdělovat nějaký příběh,“ přiznal v závěru debaty. „Nabízím své povídky jako barman koktejly. Zkuste je ochutnat. Někdo se s nimi ztotožní, někdo ne. To je život.“

Nedokážu si představit, že někdo rozumí mým knihám

Oddný Eir

Islandská autorka **ODDNÝ EIR** získala za svůj román **Láska v troskách** Cenu Evropské unie za literaturu a Islandskou cenu za ženskou literaturu. Stala se také jedním z hostů Literárního maratonu s autory současné evropské literatury. Návštěvníkům popsala proces tvorby a vystoupila též její překladatelka Lucie Korecká.

„Dřív jsem si psala deníky. Vždycky to pro mě byla radostná činnost. Jako dítě jsem to brala jako výzvu. Dnes ale píšu spíš básně. A energii na psaní směřuji do svých knih,“ prozradila spisovatelka, která se kromě psaní knih žije například skládáním textů pro slavnou zpěvačku Björk. Formou deníku je napsaná také kniha **Láska v troskách**. „Nedokážu si představit, že někdo rozumí mým knihám. Sbírala jsem různé způsoby, jak lidé mluví, jak vnímají věci,“ podívala se Oddný Eir. V rámci setkání porovnávala své zkušenosti s léty prožitými v Paříži, New Yorku či Budapešti. Prahu a Brno podle svých slov také dobře zná. „Lidé v New Yorku a v Paříži jsou si sebou hodně jistí. Je to dané historií. Vědí, že v případě komplikací bude jejich hlas vyslyšen. Takhle to ve střední Evropě rozhodně není,“ doplnila.

Pro Lucii Koreckou byla práce na knize **Láska v troskách** nejtěžší a nejradostnější zároveň. „Byl to asi nejnáročnější překlad, který jsem dělala, ale zároveň mě nejvíc bavil. Text má více vrstev. Obsahuje například spoustu aluzí či intertextových odkazů na islandské kulturní pojmy. Musela jsem zohlednit, proč jsou kapitoly vystavěny tak, jak jsou. Takže se jednalo také trochu o badatelskou činnost,“ vysvětlovala s úsměvem překladatelka, která pracuje také s literaturou ve faerštině a staroseverštině. Naučit se islandštinu je podle ní jednodušší pro rodilého Čecha než například pro Brita nebo Američana. Oproti angličtině má čeština s islandštinou totiž celou řadu shodných jazykových kategorií, jako jsou například pády nebo způsob časování sloves.

Cena Jiřího Theinera pro Ukrajinu

Letošní už jedenácté předávání Ceny Jiřího Theinera bylo hned v několika ohledech jiné. Hlavní změnou je její zaměření. Až dosud byla Cena určena osobnosti nebo instituci působící v zahraničí a významně přispívající k šíření a propagaci české kultury ve světě. Obdrželi ji například běloruský překladatel Sjarhej Smatryčanka, jihokorejský profesor Kim Kjo-či nebo izraelská novinářka a spisovatelka Ruth Bondy. Od letošního ročníku Světa knihy Praha, který je každoročně dějištěm slavnostního aktu, bude ocenění udělováno osobnostem, jež jsou hlasem svobody proti cenzuře a pro demokracii. První laureátkou takto pozměněné prestižní ceny se stala ruský píšící běloruská spisovatelka, investigativní novinářka a také první Běloruska oceněná Nobelovou cenou za literaturu **SVĚTLANA ALEXIJEVIČOVÁ**. „Světlanu Alexijevičovou bohužel svou účast dva dny před příjezdem musela ze zdravotních důvodů zrušit,“ vysvětlil ředitel veletrhu Svět knihy Praha Radovan Auer. Cena včetně finanční odměny však i přesto našla své držitele. Světlana Alexijevičová se ji totiž rozhodla věnovat ukrajinským autorům. „Ukrajinských autorů je na veletrhu celá plejáda. Za všechny Cenu převezmou **KATERYNA MICHALICYNNA** a **JEVHENIJA KONONENKO**,“ představil ukrajinské spisovatelky Radovan Auer. „Děkuji vám za tuto Cenu, je to pro nás čest, zvláště v této situaci. Celá řada ukrajinských autorů momentálně brání zemi se zbraní v ruce,“ zaznělo v emotivním projevu Kateryny Michalicyny. „Já to vnímám jako ocenění svobody myšlení. Mít možnost svobodně myslet a psát by mělo být samozřejmé, ale není,“ dodala Jevhenija Kononenko. Obě autorky se pak v debatě s přítomnými diváky podělily o zkušenosti ze života ve válečné zóně. „Moje snacha už podle zvuku pozná typ střely, která právě letí. To není normální. Válce se nedá přivyknout,“ řekla Jevhenija. Na otázku, zda si myslí, že po válce může být navázán dialog s ruským světem,

odpověděly autorky téměř shodnými slovy: „Dialog bude možný jen až Rusko přizná odpovědnost za všechny hrůzy, které způsobilo,“ uvedla Kateryna Michalicyna. „Ano, dialog je možný, ale skutečně jen s lidmi, kteří přiznají odpovědnost,“ souhlasila Jevhenija. Obě autorky potvrdily, že psát s válkou za zády je velmi těžké. „Píšu verše, abych zpracovala to, co prožíváme,“ řekla Kateryna a dodala, že navzdory válce se ukrajinský knižní svět točí dál. Pomaleji, složitěji, ale stále žije. „Nakladatelé to mají těžké. Vydávat teď knížku třeba v Charukově, kde všichni dosud tiskli, je téměř nemožné. Tiskárny a sklady jsou rozbombardované. Všichni ale dělají, co můžou. Pravdou je, že třeba knihovny se často změnil y v místa pomoci, v místa, kde se například tkají sítě a dělají další práce. I to je způsob, jak přežít, jak se s nastalou situací vyrovnat,“ řekla Kateryna. „V Kyjevě se knihy prodávají, více elektronické, ale důležité je, že žijí,“ dodala Jevhenija. Závěrem padla slova o tom, co bude, až válka skončí. „Nevím, co mě čeká po válce jako člověka, matku, spisovatelku. Jak obnovím všechno, co jsem ztratila. Válka zlomila všechno kolem nás. Jsme jiní,“ řekla Kateryna Michalicyna. „Budeme muset hodně pracovat, abychom získali zpět, co jsme touto válkou ztratili.“

Sama bývám překvapená, kdo je vrah

Do posledního místečka zaplněný Velký sál prozrazoval, že aktérem nadcházející debaty bude spisovatelská hvězda. A byla. Kanadská autorka **SHARI LAPENA**, které se přezdívalo královna detektivek ze sousedství, má u nás opravdu širokou základnu fanoušků. A nejen u nás.

Sympatická, veselá a uvolněná, tak se světová autorka bestsellerů představila veletržnímu publiku. Autorka knih **Manželé odvedle, Jeden z nás, Její konec** a **Nevítaný host**, které vyšly i v češtině, by díky celosvětovému úspěchu mohla mít hvězdné manýry, ale neměla. S úsměvem odpovídala na dotazy diváků v sále a byla u toho docela legrace.

„Doufám, že moje knihy jsou z těch, od nichž se nemůžete odtrhnout. Je tam hodně zvrátů a chce to je dočíst až do konce. Na rozdíl od akčních thrillerů stavím příběhy na vztazích,“ odpověděla na dotaz, jak by své knihy charakterizovala. Do psaní se prý umí tak ponořit, že nemůže přestat. „Že bych kvůli tomu zapomněla třeba na večeri to ne, ale někdy píšu a píšu, protože mě prostě zajímá, co se s postavami stane,“ vysvětlovala s tím,

Shari Lapena

že se jí příběh pod rukama postupně vyvíjí. „Na začátku nevím vůbec nic, ani kdo je vrah. Mám hodně podezřelých, hodně motivů, pak nastávají zvraty a až když se blíží ke konci, zjistím, kdo je vrah. Někdy bývám sama překvapená, jak to celé dopadlo.“

Protože se jí kvůli knihám, v nichž hrají roli sousedské vztahy, přezdívalo královna detektivek ze sousedství, bylo jasné, že přijde i otázka: Měla jste někdy problémy se sousedy? Na to Shari odpověděla, že zatím ne.

pokračování na další straně

Zoja a Sedláček balancovali mezi filozofií, psychologii a ekonomikou

Přestože měla beseda s **LUIGIM ZOJOU** a **TOMÁŠEM SEDLÁČKEM** název Všechny cesty vedou k filozofii, řečníci se nakonec shodli na jiném závěru. Na jednom pódiu se sešel známý italský psychoanalytik a spisovatel Zoja s ekonomem, filozofem a pedagogem Sedláčkem. Setkáním provázel dramaturg Světa knihy Guillaume Basset.

Luigi Zoja se narodil ve válečných letech v Miláně. Z doby, kdy v okolí vybuchovaly bomby a letadla postupně zničila až třetinu města, si podle svých slov nic nepamatuje. V jeho podvědomí však tyto zážitky nejspíš zůstaly zapsány. „Podle současných teorií jsem byl traumatizován. Je to opravdu možné, mám například problém s usínáním za hluku,“ uvedl Zoja.

Beseda se dotkla tématu aktuální klimatické krize. Proč zůstáváme nečinní tváří v tvář rostoucímu počtu zpráv o zhoršujícím se stavu přírody? Stojí za tím popření, nebo lhostejnost? tázal se Guillaume Basset. „Je to velmi často obojí. Lidé mého věku mohou být indiferentní. Katastrofa se stane, až už tu nebude. Ale taky vidím nedostatek povědomí mezi mladou generací. Dnes máme více možností, jak být informováni. Jenomže trávíme na těchto kanálech víc času zábavou. Je to v určitém smyslu narcistní chování,“ popisoval Luigi Zoja, který varoval před lavinou individualismu. Sám prý většinu svého pracovního času věnuje psaní a přednášení, aby přispěl ke společnému vědění.

Tomáš Sedláček se s Luigim Zojou setkal před lety, když se při rešerši své knihy zajímal o význam Evropy. „My ekonomové jsme udělali velkou chybu, že jsme na Evropu nahlíželi jen z našeho pohledu. Teď můžeme vidět ducha

Luigi Zoja a Tomáš Sedláček

Evropy při tom, co se děje na Ukrajině,“ vysvětlil Sedláček. Připomenul mimo jiné též podle svých slov jednu z nejčastěji špatně citovaných vět v historii. Obvykle se říká, že peníze jsou kořenem všeho zla. V Bibli ale stojí, že je to láska k penězům, která vše ničí. Peníze jsou vztahová záležitost. Nevlastníme je, nemůžeme je vyrobit ani zničit, aniž by se to obešlo bez následků. Podle Sedláčka také ekonomie není v depresi, ale v manické depresi. „Nejdříve musíte začít léčit manické stavy,“ řekl.

„U všeho, co děláte, je důležitý narativ. My tu žijeme uprostřed mýtu nekonečného růstu. Ale on je to opravdu jen mýtus, přestože se vykládá všude po světě. Vždycky existuje limit,“ upozorňoval Luigi Zoja. „Moje oblíbená definice zní: mýtus je něco, co se nikdy nestalo, ale děje se to pořád. Největší tvůrci mýtu jsou lidi z centrálních bank, finanční systém reálně neexistuje, je to jen „mindset“. Podobně jako právo. Mýty jsou neviditelné, neexistující entity, kvůli kterým jsme ochotni zemřít,“ doplnil Sedláček. Oba řečníci se nakonec shodli, že všechny cesty vedou k propojování.

Literatura si na rozdíl od filmu může dovolit nespecifikovat

FRANCESCA MELANDRI a **MAREK ŠINDELKA** debatovali na jednom z závěrečných setkání Světa knihy Praha o tom, jak se liší tvorba knih a scénáře. Oba se věnují psaní literatury a scenáristice. Melandri je dokonce pod jedním filmem podepsaná jako režisérka. Jejich vzhled do tématu byl proto velmi praktický.

Oba autoři se shodli na tom, že nemají rádi otročké adaptace knih na filmové plátno, kdy se scénář striktně drží původní předlohy. Šindelka například vypíchnul snímek *Stalker* jako příklad umělecky vydařeného filmového zpracování. Melandri v této souvislosti připomněla film *Gepard* režiséra Luchina Viscontiho.

„Když píšu román, snažím se najít rytmus textu. Hledám jeho metabolismus, tep. Lidé mi často říkají, že mé knihy jsou hodně vizuální. Od režisérů slyším, že to chtějí natáčet. Ale já jim vždycky opakuji, že mé knihy nejsou filmové,“ popsala Marek Šindelka. Řekl též, že ho fascinuje, jak se dá pracovat s pachy. Na to navázala Francesca Melandri svým prvním scénářistickým zážitkem: „Jednalo se o film o mládí Kryštofa Kolumba. Byl to mořeplavec a dobrý byl zejména díky tomu, že měl velmi dobře vyvinutý čich. Jenomže jak to přenést na obraz? Vymyslela jsem si scénu z plátenic-

Francesca Melandri a Marek Šindelka

ké manufaktury jeho rodiny. S ostatními dětmi tu malý Kryštof hrál hru na poznávání jednotlivých barevných pigmentů po čichu. Tím jsme to zvizuualizovali.“

Mezi tím, co je odhaleno a řečeno, podle obou autorů spočívá největší rozdíl v literatuře a scénáři. „Film je umění povrchu, a to v tom nejlepším slova smyslu. Je v něm důležité ukázat, jak člověk vypadá, co dělá. Na plátně to odhalíte akcí. Literatura se zabývá vnitřním popisem. Velká konkrétnost, kterou tento žánr má, pro mě byla pořádná škola. Musel jsem se zaměřit na kostru, logiku, na funkční anatomii. Teď z toho těžím při psaní knih,“ uvedl Marek

pokračování z přechozí strany

„Teď jsme se z města přestěhovali na venkov, kde jsme od sousedů trochu dál, tak uvidíme.“ Na další diváckou otázku, co říká na další přezdívku, a sice že je novou Agathou Christie, odpověděla, že je to pro ni čest a velký kompliment.

Ohledně inspirace prozradila, že čerpá z televizních zpráv a z černé kroniky v novinách. Děj jejího nejnovějšího románu **Nepříteli šťastná rodina** se ale zrodil jiným způsobem. „Věděla jsem, že chci mít v příběhu dospělé sourozence, kteří budou podezřelí z vraždy svých rodičů, a motivem budou peníze. Tyhle ingredience jsem pak nějak poskládala dohromady.“ Vzhledem k tomu, že Shariiny příběhy mívají otevřenější konce, nabízel se také otázka, jestli ji někdy nenapadlo napsat pokračování některé z knih. „Beru své postavy jako skutečné lidi a vždycky přemýšlím, jak by to s nimi asi bylo dál, co by asi dělali. Pokračování některé z knih ale zatím neplánuji, i když mě o to čtenáři často žádají.“

Sama sebe prý do žádné ze svých postav neotiskla. „Je to dobrý nápad, budu o tom přemýšlet. Občas tam ale vtisknu alespoň své pocity. Třeba do matky frustrované, že její syn nechce vstávat. Takový pocit dobře znám,“ smála se.

Jedna z diváček se zeptala, zda už se může těšit na novou knihu. „Je to nespravedlivé, vy knihu přečtete za pár dní, ale já ji píšu rok. Dejte mi ještě chvíli,“ odpovídala Shari s úsměvem a prozradila alespoň, že zápletky nové knihy se bude točit kolem devítileté školačky, která se ztratí.“

Závěrem proběhl slavnostní křest novinky **Nepříteli šťastná rodina**.

Šindelka. Aby názorněji přiblížila tuto problematiku, popsala Francesca Melandri svůj objev z nedávné návštěvy muzea věnovaného Franzii Kafkovi. „Byl tu Kafkův dopis nakladateli týkající se *Proměny*. Stálo v něm: rozhodně nedávejte na obálku žádnou ilustraci hmyzu! V tom to totiž spočívá. Je opravdu Řehoř Samsa broukem, nebo se jím jen cítí? Je to pavouk, nebo skarabeus? Kde leží ta ambivalentnost? Kdyby to člověk viděl jasně otisknuto, proměnění se příběh v něco banálního. Nemělo by to svou sílu. Tohle si literatura může dovolit – neříkat, nespecifikovat.“

Řeč padla také na to, do jaké míry se do scénářistické práce promítají produkční náklady. „Opět připomenu Viscontiho film. Ve snímku *Vášeň* je velmi známá obří bitva. Jsou tu podrobné detaily, stovky komparsistů v historicky přesných uniformách. Tato scéna stála desetkrát tolik co samotný film. A víte, co je napsáno ve scénáři k této neskutečné scéně? Jsou to jen dvě slova: *Vypukne bitva!*“ popísala Francesca Melandri. Marek Šindelka připustil, že coby scénárista vítá manipulační prostor, který mu dodá producent. V Česku je podle něj důležité zůstat při psaní scénáře realistou.

Válka zatím nezevšedněla

Závěr ukrajinského programu v sekci Literatura jako hlas svobody patřil mladé ukrajinské novinářce pracující pro světová média **NATALII HUMENUK** a českému žurnalistovi, zástupci šéfredaktora časopisu Respekt **TOMÁŠI BROLÍKOVÍ**.

Dialog mezi oběma novináři, kteří si vzájemně kladli otázky, byl zajímavým pohledem na práci novinářů ve válce. „*Jak se změnila ukrajinská žurnalistika za poslední měsíce? Byli jste jako novináři na válku připraveni?*“ ptal se Tomáš Brolík. „*Byli jsme připraveni. Já osobně jsem čtenářům osvětlovala už předchozí světové konflikty, napsala jsem knihu o Donbasu i o Krymu, měla jsem všechno zmapováno a byla jsem na vypuknutí války jako novinářka připravena,*“ řekla Natalia a dodala, že ačkoli je nyní válka přímo v její zemi, žurnalistický přístup jí samotné ani jejích kolegů se tím nemění. „*Musíme být profesionální, ať už je válka v jakékoli zemi.*“ Na dotaz, zda je ukrajinská žurnalistika nezávislá, odpověděla Natalia, že rozhodně ano. „*V Rusku a Bělorusku je novinářina spojena s represemi, tam svoboda slova není, ale na Ukrajině panuje demokracie, máme prezidenta, který byl zvolen v regulérních volbách, můžeme informovat o všem, co se děje.*“ Otázkou je podle ní jen etika, jak válečné zločiny podat. „*Nutíme traumatizované lidi, aby mluvili o svých traumatech stále dokola. Říkám si, jestli je musíme znovu trápit. Je to velké dilemma, jak s výpověďmi lidí pracovat.*“ K tomu Tomáš ze své zkušenosti doplnil, že na Ukrajině se pohybuje několik televizních štábů, každý samozřejmě chce mít výpovědi svědků zločinů, a tak se například lidí v Buči ptali všichni stále na to samé, což pro ně muselo být těžké. Natalia k tomu uvedla, že od začátku války bylo na Ukrajině akreditováno deset tisíc novinářů, a přece podle jejího názoru pokryli jen asi dvacet procent dění. Spousta věcí zůstala skryta. „*Velká média mohou válce věnovat dva tři články nebo reportáže denně, ale příběhů je mnohem víc. Zůstáváme jen na povrchu, na místech, kde padají bomby. Generální prokuratura zaznamenala šestnáct tisíc válečných zločinů, a to jistě není konečné číslo. O většině z nich světová média nic neví,*“ dodala Natalia. K otázce, zda mohou zprávy z války čtenářům

i samotným médiím zevšednět, přidala zkušenost z nedávné návštěvy Washingtonu. „*Přesně na to se mě lidé na besedách ptali. Může nastat všeobecná únava z informací o válce? Že lidi přestane zajímat? Já doufám, že se to nestane. Čtyři měsíce je podle mě příliš krátká doba na to, aby nám válka zevšedněla.*“

Natalia se pak na Tomáše obrátila s otázkou, jak vnímá válku na Ukrajině česká společnost? „*Je to jiné než dosavadní válečné konflikty, které ve světě v posledních letech probíhaly. Většina z nich byla daleko, v prostředí, které*

nám je cizí. Ukrajina je ale blízko a prostředím je nám podobná. Je to najednou útok na něco blízkého.“ Na otázku, co zajímá české čtenáře, odpověděl Tomáš Brolík slovy, že zprávy, které nejsou banální. „*Náš čtenář očekává, že se dozví něco překvapivého. Když na Ukrajinu vyrazíme, nemáme plán na konkrétní článek, reagujeme na situaci na místě,*“ dodal Tomáš Brolík s tím, že na další cestu na Ukrajinu se chystá právě v těchto dnech. Natalia tam míří také. Možná se potkají na stejných místech, u stejných událostí.

Komunismus v nás zůstává, ale jeho stopa slábne

Tři polští autoři, **ADAM BURAKOWSKI**, **ALEKSANDER GUBRYNOWICZ** a **PAWEŁ UKIELSKI**, vydali v roce 2009 knihu **1989 – Podzim národů**. Letos vyšla její rozšířená česká verze. K diskusi na Světě knihy dorazil politolog a historik Paweł Ukielski a český politolog, publicista a odborník na transformaci k demokracii Josef Mlejnek. Diskuzi moderoval ředitel Polského institutu v Praze Maciej Ruczej.

Publikace je podle Pawła Ukielského výjimečná v tom, že se zaměřuje na šest středoevropských zemí a zachycuje nejenom historické události, ale zabírá se též politologickou analýzou. Každou zemi popisují tři kapitoly – období před rokem 89, revoluční události a pohled na 30 let po pádu komunismu. Josef Mlejnek oceňuje, že se autoři snaží pojmut každou ze zemí individuálně, popsat jaký komunismus v konkrétní zemi byl, jaké měl specifické rysy a jak se odrazily na následujícím dění. Závěry jsou z jeho pohledu „sympaticky opatrné“ a jsou předloženy k diskusi.

Řečníci se neshodli na tom, jestli jde události roku 89 popsat jako kontrarevoluci. Paweł Ukielski uvedl: „*Jsem toho názoru, že když se shodneme, že v roce 1989 došlo k odmítnutí komunismu a že byl komunismus nastolen revolucí, tak se poté jednalo o kontrarevoluci. Neměli bychom se řídit negativními konotacemi, které tomu slovu dodali sami komunisté.*“ Právě z důvodu zprofanování slova kontrarevoluce jej nechce Josef Mlejnek použít.

Maciej Ruczej poté položil důležitou otázku, zda se dají nešvary dnešní doby stále omlouvat naší komunistickou minulostí, jež se stále vzdaluje. „*Domnívám se, že dědictví komunismu v našich zemích zůstává. Ale jeho stopa slábne. Nostalgie po socialismu byla v 90. letech mnohem intenzivnější. Přeměny, kterými společnost procházela, byly nejtěživější. Nostalgie je dnes marginální záležitost. Spíše je to bažení po době, kdy jsme byli mladí. Nejde však udělat tlustou čáru, po které bude určitá generace komunismem nedotčená,*“ popsal Ukielski. Uvedl rovněž, že pozice střední Evropy je specifická už od středověku a má hluboké kořeny. Nejde ji svádět na komunismus. Mlejnek upozornil na to, že se naše společnost v roce 1989 upínala k utopickým představám o Západu. „*Česká republika je součástí Evropy, máme velkou část problémů společných. Západní společnost jsme si idealizovali, jenomže ona má spoustu problémů a jako všechno se vyvíjí. Řada lidí si odmítá připustit, že Západ někdy dále směřuje. Zasekli se na svém vzoru z roku 89,*“ doplnil Josef Mlejnek.

Dalším důležitým tématem, které oba řečníci probírali, byla ruská agrese na Ukrajině. „*Z určitého hlediska můžeme tuto válku vnímat jako pokus o zvrácení toho, co se stalo v roce 1989 a 1991. Protože Putin řekl, že největší katastrofou byl rozpad Sovětského svazu v roce 91,*“ vysvětlil Paweł Ukielski. „*Válka je snaha udržet impérium,*“ doplnil Josef Mlejnek.

Výzvy digitalizace leží ve školství a v podpoře státu

Přestože se české knihovny mohou pyšnit 150 miliony zdigitalizovaných stran, digitalizaci v knižním sektoru čekají mnohé výzvy. Na některé nevyřešené otázky narazili panelisté diskuze Knihovny a digitalizace, kterou moderoval ředitel Národní knihovny ČR **TOMÁŠ FOLTÝN**. Dalšími hosty byli vicepremiér pro digitalizaci a ministr pro místní rozvoj **IVAN BARTOŠ**, vysokoškolský pedagog a informační specialista **RICHARD PAPÍK** a ředitelka Svazu českých knihkupců a nakladatelů **MARCELA TUREČKOVÁ**.

Hned v úvodu na sebe ministr Ivan Bartoš prozradil, že vystudoval informační studia a knihovnictví na Karlově univerzitě pod Richardem Papíkem, který mu navíc svědčil na svatbě. „*Před 20 lety jsme řešili, jak popsat a propojit, co vlastně digitalizujeme. Dnes už však uživatel neřeší, kde najde knížku o tom, co potřebuje vědět, ale jak dostane informace*

do svého telefonu. Když na sobě člověk pracuje, role digitalizace otvírá obrovské možnosti v dalších rozšiřujících službách,“ otevřel diskusi Ivan Bartoš.

Richard Papík poukázal na podstatnou komplikaci digitalizace: „*Knihovny se dnes učí marketing, řeší, jak svou práci zpopularizovat. Problém vidím ve školství. Dokud učitelé nebudou studenti a žáky úkolovat, aby se využívalo kulturní bohatství v digitální podobě, tak se situace nikam nepohne. Nejde jen o generační záležitost. Spousta mladých učitelů není zasažená aktivitami digitální gramotnosti.*“ Marcela Turečková mluvila o synergii knihkupců a nakladatelů s knihovnami: „*S Národní knihovnou pracujeme na optimalizaci databáze děl nedostupných na trhu, vzniká také informační systém knih, které právě vycházejí.*“ Zdůraznila, že knihkupci a nakladatelé si nechtějí s knihovnami konkurovat, naopak chtějí své aktivity vzájemně podpořit.

Debatu se následně stočila k přístupu k datům v souvislosti s licencencí. „*Jako pedagog si myslím, že jestli má být svět lepší, jedna z cest vede přes vzdělání. A v tomto případě do toho bude muset vstoupit stát. Odborná publikace, která stojí až tisíce korun, není pro běžného studenta dostupná,*“ uvedl Richard Papík. S jeho názorem souhlasil Ivan Bartoš: „*Vytváří se elitní dostupnost informací, tohle prostředí potřebuje narovnat.*“ Marcela Turečková též podporuje větší zapojení státu: „*Je potřeba, aby vznikla spravedlivá distribuce. Stát by měl například mnohem více podporovat nákup školních knihoven. To pomůže školství, vzdělanosti a nakladatelům. Náklady rodin porostou, budou mít menší prostor pro nákupy knih.*“ Problémem však zůstává podfinancování příslušného státního rozpočtu. Na závěr se všichni diskutující shodli na tom, že budoucnost digitalizace přinese pozitivní změny.

Oddný Eir Island / Iceland

Etgar Keret Izrael / Israel

Juan Mayorga Španělsko / Spain

Yevheniya Kononenko Ukrajina / Ukraine

Adam Michnik Polsko / Poland

Viola Ardone Itálie / Italy

Svět knihy Praha '22 Book World Prague '22

Zahraniční hosté Foreign Guests

foto Dirk Skiba

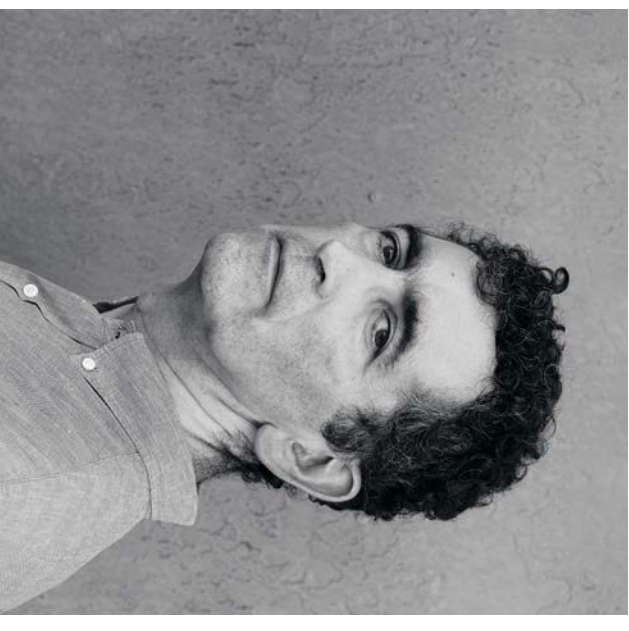
Nina Wähä Švédsko / Sweden

Nathan Law Hongkong / Hong Kong

Stefania Auci Itálie / Italy

Communism Is Still Present in Us, But its Traces Recede

Three Polish authors, **ADAM BURAKOWSKI**, **ALEKSANDER GUBRYNOWICZ** and **PAWEŁ UKIELSKI**, published a book in 2009 entitled **1989: The Autumn of Nations**. This year, its extended Czech version was published. A Book World debate was joined by political scientist and historian Paweł Ukielski and the Czech political scientist, journalist and expert in democratic transition Josef Mlejnek. The debate was moderated by Maciej Ruczej, director of the Polish Institute in Prague.

According to Paweł Ukielski, the book is exceptional by looking at six central-European countries and chronicling not just the historical events, but also providing an analysis from a political-science perspective. Each of the countries is described in three chapters – period prior to 1989, the revolutionary events, and 30 years after the fall of communism. Josef Mlejnek praises the fact that the authors apply individual approach to each of the countries – describing the specific type of communism, its characteristic features and how they influenced things to come. According to him, the conclusions are “likeably cautious” and encourage further discussion.

The guests could not reach an agreement on whether the events of 1989 could be described as counter-revolutionary. Paweł Ukielski said: “If we agree that in 1989 communism was rejected, and that communism was brought about by a revolution, then in my opinion this constitutes a counter-revolution. We shouldn’t let ourselves be worried by the negative connotations this word was given by the communists themselves.” This profanation of the term is precisely the reason why Josef Mlejnek opposes its use.

Maciej Ruczej posed the important question of whether the shortcomings of the present can still be explained away by referencing our communist histories, which are rapidly receding into the past. “I think that communism’s

heritage is still alive in our countries. But its traces are slowly receding. The socialist nostalgia was much stronger in the nineties. The transformation the society had to undergo was most taxing back then. Nowadays nostalgia is a marginal phenomenon. It reminds us more of a longing for the era of our youth. Making a thick line after which a certain generation will be entirely free of communist influence, however, is not possible,” Ukielski noted. He also said that the position of Central Europe has been specific since the Middle Ages and has its own deep roots, which cannot be blamed on communism. Mlejnek remarked that in 1989 our society was fascinated by a utopian vision of the West. “Czech Republic is a part of Europe. We share many problems. We had idealised the western society, which has many problems of its own and, just like everything else, it develops. Many people refuse to admit that the West continues to move in a certain direction. They are stuck with their role model, version 89,” Josef Mlejnek added.

Another important topic addressed by the two speakers was Russia’s aggression towards Ukraine. “From a certain perspective we can see this war as an attempt at reversing the events of 1989 and 1991. Putin did say that the breakup of the Soviet Union in 1991 was the biggest catastrophe,” Paweł Ukielski explained. “The war is an attempt to keep the empire intact,” Josef Mlejnek added.

Not War–Weary Yet

The conclusion of the Literature as Voice of Freedom part of the book fair was provided by a young Ukrainian journalist **NATALYA HUMENYUK**, who works for global media, and a Czech journalist and co-editor of the Respekt magazine **TOMÁŠ BROLÍK**.

The dialogue between the two professionals who were interviewing one another offered an interesting look at the work of journalists in a war situation. “How has Ukrainian journalism changed in the past months? Were you as journalists prepared for the war?” Tomáš Brolík asked. “We were ready. I personally was enlightening the readers about the preceding world conflicts, I wrote a book about Donbas and Crimea, I had everything mapped and as a journalist I was ready for the start of the war,” Natalya said and added that even though the war currently rages in her own country, it changes nothing about how she or her journalistic colleagues approach it. “We must be professional, no matter where a war happens to be.” When asked if Ukrainian journalism is independent, Natalya answered with a clear yes. “In Russia and Belarus journalism is connected with repressions – they have no freedom of speech. But Ukraine is a democracy. Our president was elected in free and fair elections and we can bring information about everything that is taking place.” One unresolved issue, however, is how to portray war crimes in an ethical way. “We make traumatised people speak about their traumas again and again. I always ask myself if we really must make

them relive their suffering. How to work with personal accounts – that is a great dilemma.” Speaking from his own experience, Tomáš added that there are several TV crews active in Ukraine and naturally each wants to have an eye-witness account of the crimes. In Bucha, for example, people were repeatedly asked the same questions, which must have been tough for them. Natalya noted that ten thousand journalists have been accredited in Ukraine since the beginning of the war, and that according to her opinion they only managed to cover some twenty percent of what was happening. Many things remained out of sight. “Even the big media can only dedicate two or three articles or reports to the war per day, but there are many more stories to be told. We only stay on the surface – in places where the bombs fall. The office of the attorney general has already registered sixteen thousand war crimes and by no means is this the final number. The world media know nothing about most of them,” Natalya added. When asked if the readers and the media themselves can become tired of the war, she recounted her recent experience from a visit to Washington. “That was exactly what people were asking me during debates. Can information from the war result in everybody

continued from previous page

highly developed sense of smell. But how do you show this on the screen? I devised a scene from his family’s canvas workshop. Young Christopher would engage in a game of recognising various pigments through smell. We managed to translate it into the visual language.”

The authors also agreed that the main difference between literature and scriptwriting lies in how much is revealed and how much is said. “Film is an art of the surface in the best sense of the word. You have to show what a person looks like and what they do. You translate it onto the screen through action. Literature concerns itself with inner description. The concreteness that this genre requires was quite a lesson for me. I had to focus on the structure, logic, functional anatomy. Now I draw inspiration from it when writing books,” Marek Šindelka said. Francesca Melandri shared an experience from her recent visit to a Franz Kafka museum to explain the analogy better. “They had Kafka’s letter to his publisher about *The Metamorphosis*. In the letter he says: under no circumstance put an illustration of an insect on the cover! That is what it’s all about. Is Gregor Samsa really a bug, or does he just feel like one? Is he a spider or a scarab? Where does this ambivalence lie? If one saw this clearly spelled out, the story would turn into something quite banal. It would have lost its power. This is something only literature can do – not to say something, not to make it explicit.”

The debate also addressed the question of how screenwriting is affected by budget concerns. “Let me once again use Visconti’s film as an example. His motion picture *The Wanton Countess* contains a well-known battle scene. It has wealth of detail, hundreds of extras in historically exact uniforms. This scene had cost ten times the budget of all the rest of the film. And do you know how this incredible scene is described in the script? With only two words: *Battle commences!*” Francesca Melandri said. Marek Šindelka admitted that as a screenwriter he welcomes all the manipulation space afforded by the producers. In the Czech Republic, Šindelka says, screenwriters must remain realistic.

becoming weary and people losing interest? I hope it won’t happen. I think four months is too short a time for us to become war-weary.”

In turn, Natalya asked Tomáš about how the Czech society perceives the war in Ukraine. “It is different from all the previous wars that have taken place throughout the world in the past years. Most of them were far away, in places we consider distant. Ukraine, on the other hand, is close, and it is similar to us in some ways. All of a sudden we witnessed an attack on something that feels close.” When asked what the Czech readers are most interested in, Tomáš Brolík said that it is news which goes deeper. “Our readers expect to learn something unexpected. When we go to Ukraine, it’s not with some specific article in mind – we always react to what we find there,” said Tomáš Brolík, adding that he is about to depart for Ukraine in the coming days. Natalya will go there too. Maybe they meet in the same place, recording the same events.

Zoja and Sedláček Blended Philosophy, Psychology and Economics

Even though the debate between **LUIGI ZOJA** and **TOMÁŠ SEDLÁČEK** was called All Roads Lead to Philosophy, the speakers eventually came to a different conclusion. The encounter between the famous Italian psychoanalyst and writer, and the Czech economist, philosopher and pedagogue, was moderated by Book World programmes director Guillaume Basset.

Luigi Zoja was born in the war years in Milan. He says he remembers nothing of the time when bombs were exploding in the neighbourhood and planes gradually destroyed close to a third of the city. Still, these experiences probably stay recorded in his subconscious. *"According to current theories I suffered trauma. It is, of course, possible. For example, I have trouble falling asleep when there is noise around,"* Zoja said.

The debate also touched on the current topic of the climate crisis. Why do we remain passive when faced with growing influx of in-

Luigi Zoja, Tomáš Sedláček

formation about the worsening situation? Is it denial, or indifference? Guillaume Basset asked. *"Very often it is both. People of my age can be indifferent. The catastrophe will come when we are no longer here. But I can also see lack of awareness in the young generation. Today, we have many opportunities how to stay informed. Instead, we often use these channels more for purposes of entertainment. In a way, this is a narcissistic form of behaviour,"* Luigi Zoja described, warning against an avalanche of individualism. He also said that he dedicates most of his worktime to writing and lecturing in order to contribute to general knowledge.

Tomáš Sedláček had first met Luigi Zoja several years ago, when researching the topic of the significance of Europe for his own book. *"We, the economists, have made the major mistake of only looking at Europe from our point of view. Now we can see the spirit of Europe for example in what is taking place in Ukraine,"* Sedláček explained. He also recalled one of the most often misquoted sentences in history. It is often said that money is the root

continued from previous page

have often been transformed into help centres, where people make masking nets and other products. It's one of the ways how to survive, how to come to terms with the situation," Kateryna said. *"In Kyiv books are still sold – mostly electronic, but the important thing is that they are still alive,"* Yevheniya added. In the end, the debate turned to life after the war. *"I don't know what is in store for me as a human being, a mother, a writer after the war. How I will bring back all the things that I have lost. The war has broken everything around us. We are different,"* Kateryna Mikhailsyna said. *"We will have to work a lot if we are to regain what this war has taken away from us."*

of all evil. However, in the Bible it says that it is the love of money that destroys everything. Money is subject to relationships. We cannot own them, create them or destroy them without severe consequences. Sedláček also said that rather than being in a state of depression, the science of economics suffers from manic depression. *"You must begin by curing the manic state,"* he said.

"Narrative is important in everything you do. We live in the centre of the myth of eternal growth. It really is only a myth, even though it is being told all around the world. There will always be a limit," Luigi Zoja noted. *"My favourite definition goes: A myth is something that never happened but is happening all the time. The biggest mythmakers are in fact the people in central banks. The financial system does not exist in reality – it's only a mindset. Similar to law. Myths are invisible, non-existent entities for which we are willing to die,"* Sedláček added. Both speakers then agreed that all roads lead to establishing connections.

Unlike Film, Literature Can Be Less Specific

Francesca Melandri, Marek Šindelka

At one of Book World's concluding debates, **FRANCESCA MELANDRI** and **MAREK ŠINDELKA** discussed the differences between writing books and screenplays. Both authors have experience from literature as well as scriptwriting. Melandri has even directed a film. Their insight into the topic was therefore very practical.

The authors agreed on their dislike for overly literal screen adaptations of books, with the script closely copying the original work. Šindelka mentioned the film *Stalker* as an example of an artistically successful adaptation. Melandri talked about the film *The Leopard* directed by Luchino Visconti.

"When I write a novel, I look for a certain rhythm in the text. I seek its metabolism, its heartbeat. People often tell me that my books are very visual and I hear from directors that they would like to make a film based on them. But I always tell them that my books are not cinematic," Marek Šindelka describes. He also mentioned his fascination with scents, which was a topic picked up by Francesca Melandri who had shared one of her first screenwriting experiences: *"It was a film about the youth of Christopher Columbus. He was a seafarer and an important part of his skillset was his*

continued on next page

Our Picture of History Misses the Female Perspective

The Italian authors **STEFANIA AUCI** and **VIOLA ARDONE** have several things in common. They were born in the same year, they are both former teachers, they write about Sicily, and, in their novels, they delve into history. And history and our approaches to it became the main topic of the authors' Book World debate on Thursday.

Viola Ardone admitted to her disappointment with how history is taught in present-day Italy. *"Every year, the number of history lessons at schools decreases. But studying history enables our mechanisms of thinking, giving us the opportunity to learn from it and to understand the present,"* she said. Stefania Auci shares a similar point of view. According to her, there is a feeling in Italy that history should be subjected to other scientific disciplines or commercial subjects. She also highlighted the need to read complex texts. *"Only this type of text can enrich you. Not just with knowledge, but by creating new mental structures. It enables you to have a better understanding of reality,"* she noted. She said her own love of history comes from her father who taught her that every social phenomenon is connected with the territory in which it takes place, and with events experienced in the past by the people who live there. This is also why she tries to tell the story of Sicily in a way differing from the stereotype.

The authors also talked about the role of women in history, and how their tales are told. *"When I was studying the official sources and*

textbooks, I had to view the world through male eyes. I later wrote a history textbook for senior school pupils myself. I tried to describe history from a wider perspective. Usually this type of literature is very dry – only dates and numbers. You seldom read about the feeling of the time, what were the relationships between people like, how did they live. When I started writing novels, I was annoyed that all the sources only bring the male perspective. And also, that half of humanity was prevented from defining their living conditions," Ardone explained. *"Today, more and more authors try to discover the world of women from the past, who were never given a voice. That makes me very happy, especially for reasons of justice – that female capacities and creativity are finally acknowledged,"* Auci added.

When writing their books, both authors engage in thorough research, discovering new perspectives of traditionally rendered stories or views of events. The conclusion of the debate included a symbolic nod to Virginia Woolf, when both authors emphasised the importance of one's own room for the creative process.

continued from previous page

her books. Sometimes she gets so immersed in writing that she just cannot stop. *"Not that I would forget dinner because of it or anything like that, but sometimes I just write and write, simply out of sheer interest in what will happen with my characters next,"* she explained, saying that the story gradually develops under her fingertips. *"In the beginning, I know nothing at all. Not even who the killer is. I have many suspects, numerous motives, then come all the plot twists, and only as I near the end I find out who the murderer really is. Sometimes I am surprised myself by how it all turns out."*

Since her books often focus on neighbourly relations, one question really was hanging in the air: Did you ever have trouble with your neighbours? Shari answered in the negative. *"Now we have moved from the city to the countryside, where the neighbours are some distance away, so let's see."* Another audience member asked what she thought about being called the new Agatha Christie – a great honour and compliment, the author answered.

Shari Lapena also revealed that she gets her inspiration from news stories and crime columns. Her latest novel **Not a Happy Family**, however, comes from a different source. *"I knew I wanted my story to have some adult siblings, who would be thought to have mur-*

dered their parents for money. I then built the story out of these ingredients." Given the fact that Shari's stories sometimes offer more open ends, she was asked whether she ever considered writing a sequel to any of her books. *"I see my characters as real people and I always find myself thinking what would come next, what would they end up doing. But I am not planning a sequel to any of the books right now, even though readers often ask for it."*

According to Shari Lapena, none of her characters were written in her image. *"It's not a bad idea and I will think about it. Sometimes I do lend them my feelings, however. Like a mother who is frustrated that her son doesn't want to get up in the morning. I am very familiar with that feeling,"* she laughed.

One audience member asked when is the next book due. *"You know what, it's not fair – you read the book in a couple of days but I take a year to write it. Give me a little while,"* Shari answered with a smile. She did reveal, however, that the book will focus on a nine-year-old school girl who goes missing.

There were many more questions and answers and the one-hour encounter passed just as quickly and pleasantly as the reading of one of Shari's crime novels. At the very end, the Czech translation of her latest book *Not a Happy Family* was officially launched.

I Can't Imagine Someone Actually Understanding My Books

Oddný Eir

Icelandic author **ODDNÝ EIR'S** novel **Land of Love and Ruins** was awarded the European Union's Prize for Literature and the Icelandic Prize for Literature by Women. She was also one of the guests of the Literary Marathon – encounter with contemporary European authors. The writer described how she writes and also introduced her translator Lucie Korecká.

"I used to write diaries. It was always a joy for me. As a child I took it as a challenge. Today I prefer writing poetry and I channel the writing energy into my books," revealed the writer, whose other jobs include writing lyrics for the famous singer Björk. Not surprisingly, the book *Land of Love and Ruins* adopts the form of a diary. *"I cannot imagine that someone would actually understand my books. It is a collection of various ways in which people speak and perceive things,"* mused Oddný Eir. She also offered a comparison of her experiences from years spent living in Paris, New York and Budapest. She is quite familiar with Prague and Brno, too. *"People in New York and Paris are very self-confident. This has its historical roots. They know that at times of trouble their voices will be heard. Central Europe, on the other hand, is very different,"* she added.

For Lucie Korecká, working on *Land of Love and Ruins* was the most difficult and joyful task at the same time. *"This must have been the most taxing translation I have ever done. But I also had the most fun doing it. The text is multi-layered. It contains, among other things, many allusions or internet links to terms from Icelandic culture. I had to take into consideration the logic of how the chapters are structured. It also involved a fair bit of research,"* smiled the translator who also works with literature in Faroese and Old Norse. According to Lucie, learning Icelandic is easier for a Czech than it is for a Britton or an American. Unlike English, Icelandic has many linguistic categories that it shares with Czech, such as inflections and similar tenses.

Jiří Theiner Award Goes to Ukraine

The 11th Jiří Theiner Award ceremony, hosted traditionally by Book World, was different from the previous ones in many respects this year. The main change is its focus – until now the award was presented to a person or institution active abroad and significantly aiding the dissemination and promotion of Czech culture around the world. Its laureates include the Belarusian translator Siarhey Smatrichenka, the South Korean professor Kim Gyu-Jin or the Israeli journalist and writer Ruth Bondy. As of this year, the award will be presented to personalities who raise their voice against censorship and for democracy. The very first laureate of this newly targeted award was the Russophone writer, investigative journalist and the first Belarusian national to receive the Nobel Prize for Literature, **SVETLANA ALEXIEVICH**. *"Unfortunately, Svetlana Alexievich had to cancel her participation two days prior to arrival for health reasons,"* the Book World director Radovan Auer explained. Still, the award and the sum that goes with it found its rightful owner – Svetlana Alexievich decided to dedicate it to Ukrainian authors. *"There are many Ukrainian authors visiting the book fair. The ones who will accept the award on their behalf are KATERYNA MIKHALITSYNA and YEVHENIYA KONONENKO,"* Radovan Auer said by way of introduction of the two writers. *"Thank you for this award. It is an honour for us, especially under these circumstances. Great many Ukrainian authors are currently defending our country with weapons in their hands,"* Kateryna Mikhalitsyna said as part of her emotional address. *"The way I see it, it is an award for freedom of thinking. The capacity to freely think and write should be something natural – and yet it is not,"* Yevheniya Kononenko added. Both authors then joined

in a discussion with members of the audience and shared their experiences of living in a war zone. *"By now my mother-in-law can tell the type of incoming rocket by its sound. This is beyond normal. You cannot get used to war,"* Yevheniya said. When asked if dialogue can commence with the Russian world once the war is over, both authors offered an almost identical reply: *"Dialogue will only be possible when Russia accepts responsibility for all the atrocities it committed,"* Kateryna Mikhalitsyna said. *"Yes, dialogue is possible, but really only with people who admit responsibility,"* agreed Yevheniya. Both authors also stated that writing with the war lurking behind their back is not easy. *"I write poetry to process what we are now experiencing,"* Kateryna said, adding that the Ukrainian book world keeps turning despite the war. Its turning is slower, more complicated, but it is still alive. *"Life is hard for publishers. To publish a book nowadays in, say, Kharkiv, where everybody used to print their books, is close to impossible. The printing houses and warehouses were destroyed by bombs. But everybody is doing what they can. Libraries, for example,*

continued on next page

I Am an Ardent Liar and I Enjoy It Very Much

The French-Moroccan writer **LEÏLA SLIMANI** enchanted the filled auditorium of Book World Prague's Large Theatre with her humour and intriguing perspective of the Moroccan society, women and lies.

"Working on my first book, I realised what literature actually meant to me. It is a world in which I experience no fear, which sets me free. When I write, I don't really care if somebody likes it. A stark contrast to my upbringing. As a child I was always pushed into being a nice and polite little girl. But when I write, I can do whatever I want," said Slimani at the start of the debate, giving it a clear direction.

Her debut tells the story of a Parisienne named Adele, who is obsessed with sex and constantly tells lies. According to the author, many women, also Moroccan ones, identify with her. Arab men, on the other hand, think she must be a typical Westerner. Leïla Slimani admitted that when writing *Adele* she made the conscious choice of not revealing her character's ethnicity. If Adele was a Muslim, the book would have been banned in Morocco. Lies are very much present not just in Leïla Slimani's books, but also in her life. *"A part of our freedom rests in our right to lie. Or at least not to say everything. Often women are required to tell the complete truth while a man, unlike a woman, is entitled to a little secrecy. I mean, he must come to terms with his sexual-*

Leïla Slimani

ity! I myself am an ardent liar and I enjoy it very much," she said with a laugh.

This proclivity to lying is, according to the famous writer, inherited. Both her mother and her grandmother like to add more colour to reality and take joy in being able to make things up. Leïla Slimani wants to write a trilogy about her family. *"One of the reasons is to enable my grandma and grandpa to exist as literary characters. I wanted to transform their lies into a reality. I also write it to stop time and fight against oblivion. My father died twenty years ago and I find it more and more difficult to conjure up his face and our shared experiences. I want to continue in the dialogue with my loved ones who are being pushed into the distance by death. Plus, I want to make mate-*

rial my culture and its people," explains the author. Another reason, according to Slimani, is to show Moroccan literature and its universal elements. She said that the West often sees Southern countries as exotic, without taking them really seriously. But Moroccan literature and its other smaller counterparts have a great potential. The world of books is currently dominated by topics such as colonisation, migration or the search for identity, and these topics are primarily tackled by writers from smaller literary markets.

With a smile, Slimani also explained why she had turned down the offer to become the country's minister of culture: *"It's not for me. I hate meetings and I like doing what I want. I get up late, have a beer, smoke in the apartment, go back to bed... So, I turned it down."* She also revealed her fascination with women. *"From early childhood, women always felt like a mystery to me. I wanted to know what they were like, what they were thinking. As a child I had the feeling that men were everywhere – in the cafes, on the street, in books. They spoke in loud voices, bragged about themselves. In our household, we were many women. We would shout, pull at each other's hair, you could hardly hear my dad. Women were always telling stories that were very interesting but I had never read them in any book. That's why I write about them,"* she added.

I Offer My Short Stories Like a Bartender Would His Cocktails

Etgar Keret, Pierre Friedmann

The Israeli author **ETGAR KERET** introduced himself to the filled auditorium of the Large Theatre, located in a stylish and well-ventilated tent this year. The debate was moderated by Pierre Friedmann.

Keret's first book was published thirty years ago. In the meantime, its author has gained worldwide acclaim and his books are published around the globe. Almost all his books have also been translated into Czech. The latest one, called *Fly Already*, was published in Czech by Garamond publishers. As Pierre Friedman mentioned at the start of the debate, Etgar Keret specialises in short stories – a genre that is often avoided by writers. But Etgar finds magic in them not just for himself but also for the readers. *"Mind you, I don't write short stories to be successful. I write them because I enjoy it. I don't really understand why they are underestimated, and why they are less successful than other genres."* On this topic Pierre Friedmann added: *"Short*

stories are considered to be the first step towards a novel, but my feeling is that they are more difficult than novels. In a novel you can write many pages, no need to use words sparingly. In a short story you have to be succinct, everything you say must be to the point and simple." Keret's short stories are characterised by specific sense of humour, a certain peculiar 'optimistically sad' point of view. *"There is sadness in me. I am aware of it. It is in part because I know how much potential we as human beings have, and that we are unable to use it. There is hope, on the other hand, that we could make the situation at least a little better. Humour is like this small inflated pillow that makes even emotionally charged situations lighter,"* Etgar explained the style of his writing. *"Are you an optimist?"* Pierre Friedmann asked. *"Actually, I am. It is my strategic plan to be one. I consider both optimism and pessimism a question of choice."* Then Etgar introduced his new novel *Fly Already*. *"It's a melodrama. I like strong ideas and situations. That's why I confront my characters with such critical situations,"* he explained and added that everything naturally stems from his own feelings and attitudes. *"My name is Etgar Keret and I am afraid of death. And when I fall in love, that person usually loves somebody else. My short stories are like a confession. They are therapeutic. I am striving for inner peace, and telling other people stories helps me achieve that,"* he said at the close of the debate. *"I offer my short stories like a bartender would his cocktails. Give it a taste. Some will identify with it, others won't. That's life."*

I Often Surprise Myself by the Identity of the Murderer

Shari Lapena

Book World's Large Theatre was filled to maximum capacity – a sign that the upcoming debate would host a literary superstar. **SHARI LAPENA**, Canadian author nicknamed 'the queen of domestic thrillers', has a considerable fanbase not just in the Czech Republic but around the world.

Friendly, joyful and relaxed – that is how the globally bestselling writer presented herself to the book fair audience. The worldwide success of the author of *The Couple Next Door*, *Someone We Know*, *The End of Her* and *An Unwanted Guest*, which have all also been published in Czech, would perhaps allow a little star-like behaviour, but Shari Lapena would have none of it. Her replies to the readers' questions came with a smile and a fair helping of humour.

"I hope my books are of the unputdownable type. They contain a lot of twists and need to be read all the way through. Unlike action thrillers, my stories are based on relationships," she said when asked for a characterisation of

continued on next page

My Native Dialect Misses the Word for Love

DONATELLA DI PIETRANTONIO'S books have two recurring themes – coming to terms with complicated maternal relationships, and abandonment. Both are present in her debut work *My Mother Is a River*, in her second book *Bella Mia* about a life affected by earthquake, and also in her best-known work entitled *A Girl Returned*. This book stood at the centre of attention of most of Thursday's Book World debate.

The book's main character is adopted as an infant, discovers the truth when coming of age and returns home. The text has been translated into 25 languages and Donatella Di Pietrantonio received the prestigious Premio Campiello award. "In 1950s and 60s Italy, this practice was quite widespread. Poor families with much offspring would give up their youngest child – send it to childless couples. The biological family could simply no longer support them. For a child to return to her or his original family was extremely rare. I tried to get inside the head of a girl who suddenly discovers the truth about her birth and origin," says the writer who works as a dentist.

Silence is another topic addressed by the book – the inability to communicate and to

Donatella Di Pietrantonio

show warmth and feeling was another characteristic trait of that particular period and place. Donatella Di Pietrantonio explained that one of the reasons is the language itself. "In Abruzzo, the region of my youth, as well as in many other places, people speak a dialect that is very much connected to land. You only say what is absolutely necessary. Put simply, these dia-

lects are missing words that would put names to feelings. Mine, for example, has no word for love or loving," the author explains. She also noted the limited capacity to demonstrate one's love of their children in a physical way – parents and other relatives would not hug their children for fear of spoiling them.

In the rough countryside environment, an important role was played by staunchly patriarchal structure. "Women were totally subjugated by men. My mother was in many ways subjected to her father-in-law – a most fearful authority. Women did not become subjugated by their own husband, because in such a relationship they could still negotiate. They belonged to their father and later they would become subjected to their father-in-law. This was even worse. The father would still have some feelings, but the father-in-law wouldn't care about his daughter-in-law at all. It was a part of men's upbringing never to show their feelings. A woman would come into a family to give birth, to adopt its surname and to work. Inner life, breath of air – all this was exceptional and rare," the Italian writer concluded. The story of the novel *A Girl Returned* continues in the book *Borgo Sud* published last year.

Democracy Is Waning in the World. We Should Know How to Defend It

Many visitors came to witness the concluding encounter in the Large Theatre on Friday evening. **ADAM MICHNIK**, a well-known dissident, one of the leaders of the independent trade union Solidarity, journalist, historian and editor-in-chief of the *Gazeta Wyborcza* daily, was joined on the stage by **NATHAN LAW**, who, in 2014, became one of the student leaders of the Umbrella Revolution.

Michnik took part in Polish student demonstrations of 1968 and had been sentenced to jail for three years. He was imprisoned again for organising a strike in the mid-eighties. Nathan Law also spent time in jail for partaking in protests, and currently lives in exile in the United Kingdom. The topic was self-evident – students as a revolution's vanguard. Quickly, however, the debate turned towards contemporary global issues, such as the war in Ukraine, China's policies, or the current developments in Poland.

"With great admiration we all watched how the young people of Hong Kong had risen, challenging the stereotype that freedom is simply not suited to certain nations. This is often said of countries like Russia or China, but experience shows us that people long for freedom," Adam Michnik started the debate. He recalled the year 1968 when, he said, students in many countries took to the streets, kick-starting a chain of events. "Revolutions have many consequences – some good, some bad. I myself believe that every revolution makes sense, whether it fails or succeeds. The idea behind the 2014 events in Hong Kong came from previous Chinese revolutions. It drew its

Adam Michnik, Nathan Law

inspiration from the year 1989. The protests had sowed the seed of doubt and this had been revived in 2019," Nathan Law said.

Adam Michnik offered a scathing look at contemporary events in Poland: "Today's Poland desperately needs a change. This government 'putinises' the state. Changes are being adopted which, on the inside, are similar to what Putin is doing. We must not let ourselves be surrounded by violence. The minority that governs us must once again become open to diversity." The debate also touched on the topic of the instruments of repressing and deceiving the public. "All dictatorships use lies as a weapon. Poland's governing party is heading in the direction of a dictatorship. Same as it is forbidden to speak about the Tiananmen massacre in China, president Kaczyński refuses to speak about Putin's assassination of

the Polish president. Or you keep hearing that Germans are responsible for the Katyn massacre. But that's not true – it was done by the Russians." According to Michnik, lies must be confronted and rooted out. It is necessary to revive ways of reintroducing the truth into Russia. Michnik says that the future of democracy will be decided in these very countries: Russia and China. Our obligation is to help and to talk about compromise.

"Democracy is waning in the world and we must realise it. We should know how to defend it. China is one of the most authoritarian regimes, and it keeps expanding. It is necessary to adopt a whole lot of policies and to look at China as an adversary, because it does compete with the democratic regimes. Changing our approach to China is the best thing we can do right now," Nathan Law noted.

Book World Prague '22

exhibitors
416

visitors
54 000

stands
156

programmes
465

countries
33

exhibitions
9

participants
746

Acknowledgements

Financial support

MINISTERSTVO
KULTURY

Státní fond kultury ČR

Auspices

Minister of Culture of the Czech Republic
City of Prague Lord Mayor
Prague 7 City District Mayor

Guest of Honour

Italy

Partners of the Literary Festival

Book Arsenal (Ukraine)
CEFRES
Centre for Information on Literature
Embassy of Luxembourg
Embassy of Spain
Embassy of Sweden
Embassy of the Argentine Republic
Embassy of the Kingdom of Denmark
Embassy of the Kingdom of Norway
Embassy of the Republic of Finland
Embassy of the Republic of Portugal
Embassy of the Republic of Slovenia
Embassy of the State of Israel
Embassy of Ukraine
Frankfurter Buchmesse

Hungarian Institute in Prague
Institut français de Prague
Instituto Camões in Prague / Portuguese Centre in Prague
Instituto Cervantes in Prague
Instytut Książki
Italian Cultural Institute in Prague
Mi:Lu Publishing s.r.o.
Ministry of Culture Taiwan
NGO DEI
Office of the European Parliament in the Czech Republic
Petőfi Kulturális Ügynökség Nonprofit Zrt.
Polish Institute in Prague
Romanian Cultural Institute Prague
Taipei Economic and Cultural Office Berlin
Ukrainian Book Institute
Ukrainian Institute

DAS BUCH

Austrian Cultural Forum in Prague
Embassy of the Swiss Confederation
Goethe-Institut Czech Republic

Partners of the Professional Forum

Czech Literary Centre
National Library of the Czech Republic

Partners in the Czech Republic

Art and Theatre Institute
Association of Audiobooks' Publishers
Centre of West Bohemian Writers
Czech Centre of the International PEN Club

Czech Centres
Czech Literary Translators' Guild
Czech Literature Museum
Czech Radio Endowment Fund
Czech Section of the IBBY
Czech Translators of the North
Divadlo v Dlouhé Theatre
Charles University
Institute for the Study of Totalitarian Regimes
Institute of Czech Literature of the CAS
Institute of History of the CAS
Moravian Library
Municipal Library in Prague
National Film Archive
National Gallery Prague
National Pedagogy Museum and Comenius Library
National Technical Museum
Post Bellum
Prague – City of Literature
Scandinavian House
Synopsis – online magazine
Union of Interpreters and Translators

Events' Organisers and Partners of the Campaign Growing with the Book

Albatros Media a.s.
Argo Publishers
Ivona Březinová
Meander Publishers
Naše kniha Publishers
Zaedno Association

Programme of the Guest of Honour Italy

Ministero degli Affari Esteri
e della Cooperazione Internazionale

Partners

MAIN MEDIA PARTNER

Book World Prague '22

9–12 June 2022
Prague Exhibition
Grounds

27th International Book Fair
and Literary Festival

svetknihy.cz

We live for books. “
A sweet mission in this
world dominated by
disorder and decay.
(Umberto Eco,
The Name of the Rose)
”

